

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoPno/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7222211312
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7222211312.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členiek senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú D. A., nar. XX.X.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny D., S. E. Č. X, D., dieťa rodičov: otca E. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Y. Č. XX, D., právne zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova č.20, Košice a matky A. D. A., rod. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Q. Č. X, D., právne zastúpenej JUDr. Katarínou Adamovskou, advokátkou, Žižkova č. 6, Košice, v konaní o návrhu otca na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, takto

rozhodol:

Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 29. 2. 2024 zamieta.

odôvodnenie:

1. V predmetnom konaní vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, v priebehu odvolacieho konania o odvolaní otca proti rozsudku Mestského súdu Košice č.k. K2-17P/151/2022-183 zo dňa 29. 5. 2023, navrhol otec maloletého dieťaťa elektronickým podaním dňa 29. 2.2024 nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd dočasne zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti otca, čím dočasne mení rozsudok Okresného súdu Košice okolie sp. zn. 19P/10/2019 zo dňa 23. 10. 2022 vo výroku o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, a to až do právoplatného skončenia konania, vedeného Mestským súdom Košice pod sp. zn. K2- 17P/151/2022. Uviedol, že v období od predloženia podania zo dňa 6.12.2023 súdu, došlo k ďalším situáciám, ktoré vyžadujú neodkladný zásah do pomerov vo výchove maloletej, pretože bez takého zásahu hrozia opätovné dekompenzácie jej psychického stavu. Maloletá dňa 12. 1. 2024 prejavila vôľu stráviť víkend s matkou a v uvedený deň aj k matke odišla. Aj počas nasledujúceho týždňa od 15. 1. 2024, do 19. 1. 2024 trávila svoj voľný čas u matky. V domácnosti otca sa zastavila, len aby si vymenila veci. Prespávala u matky. Dňa 19. 1. 2024 sa opäť zastavila v domácnosti otca a informovala ho, že sa s matkou dohodla, že ju odvezie na tréning a tiež vyjadrila vôľu stráviť u nej čas až do nedele 21. 1. 2024. Otec sa želaniu maloletej nijako nebránil. Ešte 19. 1. 2024 po uistení sa, že matka vyzdvihla maloletú z tréningu, si naplánoval na víkend vlastný program a dňa 20. 1. 2024 odišiel s priateľmi lyžovať sa mimo D.. Dňa 20. 1.2024 o 13:11 h. bola otcovi doručená sms správa od maloletej, v ktorej ho žiadala, aby po ňu prišiel. Napriek tomu, že vzápätí maloletej zavolať, nedvíhala telefón, ale sama sa mu ozvala o niekoľko minút. Bola vo veľmi zlom psychickom stave, plakala, sťažovala sa, že sa jej veľmi trasie noha aj ruka, že je jej zima, že je vonku len v bunde a tričku s krátkym rukávom, pretože po tom, čo sa medzi ňou a matkou strhla prudká hádka, táto ju začala veľmi biť, zobrala jej telefón aj kľúče. Po tom, čo sa maloletej, podľa jej slov, podarilo dostať k telefónu aj k svojim kľúčom, ušla z bytu matky, ktorá jej nedovolila vziať si ani mikinu. Keďže otec bol v spomínanom čase v I., musel dieťa pravidelným kontaktom usmerňovať, čo má robiť a udržiavať jej pozornosť. Po príchode otca domov bola maloletá ešte stále veľmi rozrušená. Otec nechcel dieťa ďalej rozrušovať zisťovaním, čo sa stalo a vynaložil maximálne úsilie, aby sa upokojila. Od uvedeného incidentu nie je maloletá s matkou opäť v žiadnom kontakte. Na deň 19. 2. 2024 bolo vo veci výkonu rozhodnutia, vedeného Mestským súdom Košice pod sp. zn. 17Em/3/2022

pojednávaniu, na ktorom mala byť vypočutá aj maloletá. Jej účasť na pojednávaní mal zabezpečiť otec. Maloletá už cez víkend predchádzajúci pojednávaniu, ktoré malo byť v pondelok, prejavovala znaky psychickej nepohody, ktoré sa nakoniec somatizovali do zvýšenej teploty a príznakov ochorenia, pre ktoré bolo potrebné dňa 19. 2. 2024 vyhľadať lekárske ošetrovanie. Od 20. 1. 2024 sa maloletá s matkou nestretla a o udalostiach, ku ktorým došlo 20. 1. 2024 medzi ňou a matkou, spontánne nerozpráva a otec nechce dieťa traumatizovať svojimi otázkami. Považuje za nesporné, že situácia, kedy maloletá čelí hrozbe, že pod sankciou výkonu rozhodnutia a následného trestného stíhania otca, bude nútená byť v starostlivosti matky a otec bude nútený v zmysle prípadného nariadeného výkonu, odmietnuť ju prijať do svojej domácnosti, aby sa nevystavil nebezpečenstvu ďalšieho trestného stíhania, je situáciou, ktorá nie je v najlepšom záujme maloleté dieťaťa a ktorá vyžaduje bezodkladný zásah súdu. Mestský súd nevykonal žiadne dokazovanie, ktoré by viedlo k zisteniu skutočného stavu veci a mechanicky bez prihliadnutia na skutočnosť, že maloletá je v porovnaní s časom, kedy bolo vykonané znalecké dokazovanie vo veci, vedenej na Okresnom súde Košice okolie, pod sp. zn. 19P/10/2019, podstatne vyspelejšia a bez akýchkoľvek pochybností spôsobilejšia vytvárať a formulovať si svoje vlastné názory (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie mala takmer 12 rokov), prebral závery znaleckého posudku, založeného na znaleckom vyšetrení maloletej v čase, keď táto mala necelých 9 rokov. V súčasnosti, je vo veku 12 a pol roka a nie je možné odňať takémuto dieťaťu schopnosť zaujímať postoje a formulovať názory vo vzťahu k rodičom, na základe jej vlastného vnímania. Túto skutočnosť, že názoru dieťaťa v tomto veku je potrebné prikladať význam, vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 602/2023 z 19. decembra 2023, v ktorom zdôraznil potrebu rešpektovať názor 13 ročného dieťaťa.

2. Krajský súd v Prešove, ako súd príslušný na rozhodnutie o návrhu otca maloletého dieťaťa v zmysle § 2 ods. 1 a § 3 ods.5 písm. c/ a § 362 CMP, preskúmal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že návrhu otca aplikáciou inštitútu neodkladného opatrenia nie je možné vyhovieť.

3. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Podľa § § 362 CMP o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

5. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

6. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

7. Podľa § 329 ods. 1,2 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

8. Podľa § 367 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

9. Podľa § 28 ods. 2 prvá veta zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia.

10. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podanom v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd skúma najlepší záujem maloletého dieťaťa na nariadení neodkladného opatrenia, podporne pritom zohľadňuje objektívne kritéria, demonštratívne vymedzené v čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o rodine).

11. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä: a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

12. V prípade konaní uskutočňovaných podľa režimu Civilného mimosporového poriadku, zákon vymedzuje zákonnú výnimku zo všeobecnej konštrukcie upravenej v Civilnom sporovom poriadku, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje len súd prvej inštancie, pretože v prípade mimosporových konaní zákon zveruje možnosť rozhodovať o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného v priebehu odvolacieho konania priamo odvolaciemu súdu. Nariadenie neodkladného opatrenia odvolacím súdom by však malo byť výnimočné, teda ako ultima ratio (posledné možné) riešenie. V prípade, ak v priebehu odvolacieho konania je niektorým z účastníkov konania podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, odvolací súd musí pri rozhodovaní vziať do úvahy najmä to, či neodkladné opatrenie nie je možné dosiahnuť samotným meritórnym rozhodnutím o odvolaní, ako aj to, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustné odvolanie.

13. Inštitút neodkladného opatrenia je v zásade prípustný iba v dvoch prípadoch, a to pri potrebe bezodkladne upraviť pomery a pri obave, že exekúcia bude ohrozená. Pomery, ktoré majú byť neodkladným opatrením upravené, musia mať vždy povahu právnych vzťahov a potreba ich úpravy musí byť bezodkladná, to znamená naliehavá a nevyhnutná. Pokiaľ ide o podmienku ohrozenia exekúcie, toto ohrozenie sa vzťahuje na konkrétne vykonateľné súdne rozhodnutie alebo iný exekučný titul vo veci samej. V mimosporových konaniach je umožnené súdu nariadiť neodkladné opatrenie aj v prípadoch verejného záujmu ako najširšej kategórie pokrývajúcej záujem štátu. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia môže súd rozhodnúť aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia súd aplikuje všeobecnú úpravu v § 324 a nasl. CSP v spojení so špeciálnou úpravou neodkladných opatrení v § 360 a nasl. CMP. Civilný mimosporový poriadok upravuje osobitne aj inštitút neodkladného opatrenia vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého. Neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby bol maloletý odovzdaný do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Neodkladné opatrenie vo veciach ochrany maloletého je upravené v § 365 CMP. Tento typ neodkladného opatrenia prichádza do úvahy vtedy, ak sa ocitne maloletý bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie, priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený. Predmetom rozhodnutia je potom dočasné zverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Predmetným ustanovením sa má poskytnúť maloletému dieťaťu bezprostredná ochrana v konkrétnej situácii.

14. Odvolací súd, po preskúmaní predloženého spisu, vrátane skutočností uvedených otcom maloletého dieťaťa v návrhu, vyjadrení účastníkov v konaní vo veci samej, vrátane kolízneho opatrovníka, dospel k záveru že z vyjadrení a z predložených dôkazov, nevyplývajú v tomto prípade skutočnosti, ktoré by osvedčovali nevyhnutnosť a naliehavosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov v navrhovanom rozsahu dočasného zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti otcovi. Preukázateľne nedošlo k osvedčeniu nevyhnutnosti dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa, keďže starostlivosť oň je aktuálne zabezpečovaná v plnom rozsahu otcom, podľa jeho vlastného vyjadrenia a nebolo preukázané, resp. zistené do rozhodnutia súdu akékoľvek konanie, ktoré by bolo možné pri všetkej starostlivosti hodnotiť ako ohrozovanie fyzické, alebo psychické maloletého dieťaťa zo strany matky, na aké poukazuje otec. Okolnosti narušenia zdravého výchovného prostredia maloletého dieťaťa v dôsledku či už nevhodného správania sa matky podľa vyjadrení otca na základe tvrdení maloletého dieťaťa, ako aj záujmov maloletého dieťaťa z hľadiska vplyvu konania otca, bude ešte predmetom preskúmania v aktuálne prebiehajúcim odvolacom konaní, ktorého výsledkom bude právoplatná úprava rodičovských práv a povinností v záujme maloletého dieťaťa so zachovaním rovnocenného vplyvu oboch rodičov, ak je to možné, na jeho výchovu a výživu. Aplikujúc citované zákonné ustanovenia odvolací súd konštatoval, že v danom prípade nie sú splnené podmienky a zákonné predpoklady na nariadenie

neodkladného opatrenia v kontexte dôvodov návrhu otca. Navrhovateľ, otec maloletého dieťaťa v danom prípade neosvedčil skutočnosti, na základe ktorých by odvolací súd konštatoval nevyhnutnosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov v celom navrhovanom rozsahu inak, než v zmysle ostatného rozhodnutia Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 23.10.2020 v konaní pod sp.zn. 19P/10/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25.1.2022 pod č.k. 7CoP/58/2021-725.

15. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť v záujme maloletého dieťaťa, že je osobnou zodpovednosťou rodičov plne rešpektovať potreby, režim, domáce a študijné prostredie maloletého dieťaťa a predchádzať stresovým zážitkom maloletej. O zaistenie najlepšieho záujmu dieťaťa musia v prvom rade usilovať jeho rodičia. V tomto smere odvolací súd upriamuje pozornosť na dôležitosť úlohy matky v živote maloletej dcéry a celkovo na plnohodnotné rešpektovanie druhého rodiča vo výchove spoločného dieťaťa. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná (Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 618/05).

16. O trovách konania v súvislosti s predmetným návrhom otca odvolací nerozhodoval samostatným výrokom, keďže o týchto rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej, ktorým konanie končí (§ 58 CMP).

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods.2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).